

Voorwoord

Voor u ligt de pastorale visie van onze drie samenwerkende parochies. De Stadssynode030, de werkconferenties en de klankbordgesprekken hebben hiervoor de bouwstenen geleverd. Samen hebben we er hard aan gewerkt en zijn er trots op.

De visie biedt u het gelovige, spirituele en ook theologische kader waaruit wij werken en pastor zijn in Utrecht. Daar horen ook praktische uitwerkingen bij die we in het laatste hoofdstuk geformuleerd hebben. Die wijzen de richting aan die wij samen met u als de rooms-katholieke kerk in Utrecht willen gaan. Deze visie en uitwerking zijn bedoeld als een handreiking voor de geloofsgemeenschappen en de gelovigen in de stad. Hiermee willen we 'op pad' gaan, de gemeenschappen inspireren en zo katholiek Utrecht gezicht laten krijgen voor alle mensen (van goede wil), instellingen, instanties en bondgenoten in onze stad.

De rode draad die door de visie en de werkplannen heen loopt is: katholiek Utrecht wil zich gekend weten rond onze bron en kern, Jezus Christus, in wie God ons nabij is in Woord en Geest.

Samen met de parochianen en allen die betrokken willen zijn, moeten we de komende jaren een aantal ingrijpende keuzes gaan maken. We hebben een rijke traditie te bieden en we zoeken vernieuwing en élan om van betekenis te zijn voor mensen.

Pastoraal team Samenwerkende parochies katholiek Utrecht

0. Het begin

In de voorbereiding van deze pastorale visie diepten wij steeds weer inspiratie op uit het evangeliëgedeelte Lucas 24, 13-34 over de leerlingen die naar Emmaüs gaan. Verschillende aspecten van dit verhaal hielpen om ons verhaal helder te krijgen: de situatie van chaos, teleurstelling en verlies waarin de leerlingen vanuit Jeruzalem op weg gaan; de vreemdeling die meer begrijpt van de situatie dan hen lukt - hij is hen vooruit; het oergebed 'Blijf bij ons' dat uit hen opwelt door de intense ontmoeting; het herkennen bij en in het breken van het brood; en, met de herkenning, het verdwijnen van Jezus – nu ligt het bij hen; door het herkennen komt de dynamiek van het evangelie bij de leerlingen op gang (het herinneren 'achteraf' van genade: "Brandde ons hart niet...") en worden ze verkondigers. Onze ontmoeting met dit verhaal grondt en doorademt onze tekst.

Lucas 24, 13-34

¹³Op diezelfde dag gingen twee leerlingen van Jezus op weg naar het dorp Emmaüs. Dat dorp ligt ongeveer 12 kilometer van Jeruzalem. ¹⁴Ze spraken met elkaar over alles wat er gebeurd was. ¹⁵Terwijl ze zo liepen te praten, kwam er iemand bij hen lopen. Het was Jezus, ¹⁶maar de leerlingen herkenden hem niet.

¹⁷Jezus vroeg: 'Waar praten jullie over?' Verdrietig bleven de twee leerlingen staan. ¹⁸Eén van hen heette Kleopas. Hij zei tegen Jezus: 'Jij komt hier zeker niet vandaan? Weet je niet wat er de afgelopen dagen in Jeruzalem gebeurd is?' ¹⁹Jezus vroeg: 'Wat dan?'

Toen vertelden de leerlingen wat er gebeurd was met Jezus. Ze zeiden: 'Jezus uit Nazaret was een profeet van God. Zijn bijzondere woorden en machtige daden maakten diepe indruk op het hele volk. ²⁰Maar de priesters en de leiders wilden dat Jezus gedood zou worden. Daarom hebben ze hem weggebracht en aan het kruis gehangen. ²¹Wij hoopten dat Jezus gekomen was om Israël te bevrijden. Maar nu is het al de derde dag na zijn dood.

²²⁻²³Vandaag hebben een paar vrouwen uit onze groep ons erg in de war gebracht. Ze zijn vanmorgen heel vroeg naar het graf gegaan. Toen hebben ze ontdekt dat het lichaam van Jezus er niet lag. Dat

kwamen ze ons vertellen. Ze hebben zelfs engelen gezien, die zeiden dat Jezus leeft. ²⁴Sommigen van ons zijn toen ook bij het graf gaan kijken. En alles was precies zoals de vrouwen gezegd hadden. Maar Jezus hebben ze niet gezien.'

²⁵Toen zei Jezus tegen hen: 'Wat zijn jullie toch dom. Jullie begrijpen het nog steeds niet! Waarom geloven jullie niet wat de profeten gezegd hebben? ²⁶Jullie wisten toch dat de messias eerst moest lijden voordat hij koning kon worden?'

²⁷En Jezus legde hun uit wat er over hem in de heilige boeken stond. Hij begon bij de boeken van Mozes en al de profeten.

²⁸Toen kwamen ze bij het dorp Emmaüs. Jezus deed alsof hij verder wilde reizen. ²⁹Maar de twee leerlingen hielden hem tegen en zeiden: 'Blijf toch bij ons. Want de dag is bijna voorbij, het wordt al donker.' Toen ging Jezus met hen mee.

³⁰Tijdens het eten nam Jezus het brood. Hij dankte God, brak het brood in stukken en deelde het uit. ³¹Op dat moment herkenden de leerlingen Jezus. Maar direct daarna zagen ze hem niet meer.

³²De twee leerlingen zeiden tegen elkaar: 'Had jij onderweg ook al zo'n bijzonder gevoel? Er was iets toen hij met ons praatte en de heilige boeken uitlegde.' ³³En meteen stonden ze op en gingen terug naar Jeruzalem. Ze gingen naar de elf leerlingen, die daar bij elkaar waren met de andere leerlingen.

³⁴Toen ze binnenkwamen, zeiden de elf leerlingen en de anderen: 'Jezus is opgestaan, het is echt waar! Simon Petrus heeft hem gezien!' ³⁵Toen vertelden de twee leerlingen wat zij onderweg meegemaakt hadden. En hoe ze Jezus herkend hadden toen hij het brood brak. (BGT)

1. De wereld waarin wij leven: Utrechtse context

Als Rooms-katholieke parochie en geloofsgemeenschappen in de stad Utrecht weten we ons aangespoord 'de wereld waarin wij leven, met haar verwachtingen, haar idealen en haar dramatische trekken, te leren kennen en begrijpen' (Gaudium et Spes). Alvorens onze pastorale visie voor de samenwerkende parochies (Salvator, St.-Ludgerus, en St.-Martinus) te formuleren, vormen we ons een beeld van de stad en de huidige gestalte van de katholieke (parochiële) presentie daarin.

1.1 Onze stad

Als we de contouren van onze stad schetsen – wat zien we dan (zonder de pretentie volledig te zijn):

- Utrecht is met 335 duizend inwoners de vierde stad van Nederland, gelegen in het hart van het land op het kruispunt van verkeersstromen. De stad huisvest een flink aantal hoofdkantoren van grote bedrijven en heeft een breed scala van onderwijsinstellingen. Van de bevolking is 20% student, 30 % van allochtone afkomst. Van de bewoners zijn er relatief veel hoog opgeleid en genieten een bovenmodaal inkomen.
- Utrecht is een stad met een lange historie en vele monumenten in het oude centrum. De stad kent wijken met zeer verschillend karakter en sfeer. De grootstedse allure van de stad neemt toe: vele festivals, vernieuwende bedrijvigheid met jonge startups, groeiende toeristische belangstelling en levendigheid de klok rond. Ongeveer de helft van de bevolking bestaat uit mensen van 25 tot en met 54 jaar.
Ook alle stadsproblemen (mensen zonder werk, langdurige armoede, vandalisme, eenzaamheid, dakloosheid, gebrekkige integratie) zijn in Utrecht te vinden. In sommige wijken is dit sterker voelbaar en zichtbaar dan in andere.
- Utrecht heeft, als alle grote steden, een sterk seculiere sfeer. Tegelijk geldt zij ook als de kerkelijke hoofdstad van Nederland. Veel gelovige denominaties zijn in de stad vertegenwoordigd en

diverse kerken hebben er landelijke centra en voorzieningen. De gemeente heeft waardering voor de maatschappelijke bijdrage vanuit de levensbeschouwelijke 'hoek' en heeft een actief beleid tot behoud van kerkelijk erfgoed en architectuur (herbestemming van kerkgebouwen). Opvang van daklozen, verslaafden en ongedocumenteerden en zorg voor minderbedeelden is in Utrecht behoorlijk goed geregeld met vanouds veel gezamenlijke kerkelijke inzet die kan rekenen op gemeentelijke steun.

- In de stad is er voor mensen die zoeken naar verdieping en zingeving een ruim aanbod vanuit vele geestelijke stromingen. Zoals op vele terreinen wordt de zorg voor het 'geestelijk leven' en zingeving in onze tijd beschouwd als een individuele verantwoordelijkheid. Mensen sprokkelen ook op dit terrein als mondige en zelfredzame burgers hun pakket bijeen en kunnen zich bij meerdere stromingen tegelijk betrokken voelen. Lidmaatschap van de institutionele vormen van religie neemt nog steeds verder af. Bij de grote kerken leidt dit tot ingrijpende reorganisaties.

1.2 Onze Rooms-katholieke presentie

In Utrecht had in de zestigerjaren van de vorige eeuw iedere wijk tenminste één parochie met een kerkgebouw en ondersteunende voorzieningen. Sindsdien heeft zich een proces van krimp ingezet dat nog altijd voortduurt. Er zijn vele parochies samengevoegd en kerken gesloten in de afgelopen 50 jaar. Nu is een project tot bestuurlijke samenvoeging van de samenwerkende parochies gestart dat bijna alle Utrechtse RK-geloofsgemeenschappen omvat en dat zal leiden tot het beschikbaar houden van enkele kerken in Utrecht die in de zondagse eucharistievieringen en de sacramentenbediening zullen voorzien en pastorale steunpunten in de wijken waar de geloofsgemeenschap zo'n centrum van gebed, samenkomst en catechetische en diaconale activiteiten kan dragen. Van deze kerken zal er een het eucharistisch centrum zijn.

De huidige Rooms-katholieke geloofsgemeenschappen laten een verscheidenheid aan cultuur en sfeer zien met een sterk accent op ontmoeting en onderlinge steun en betrokkenheid.

Er zijn diverse kerkgemeenschappen van migranten aanwezig in de stad. Utrecht is een bereikbaar centrum voor een weidse regio. Aan een aantal van hen verlenen de katholieke parochies gastvrijheid. Verschillende religieuze orden en congregaties zijn aanwezig in de stad

Wat we merken is dat een groot deel van de betrokken gelovigen sterk gericht is op de eigen gemeenschap en haar gebruiken. Voor het in stand houden daarvan betonen zij een grote inzet en trouw. In de geloofsgemeenschappen wordt groot belang gehecht aan de betrokkenheid op elkaar (ook het zieken- en seniorenbezoek) en het samenkomen en vieren op zondag. Daaraan wordt 'identiteit' ontleend. Het ligt vaak niet zo voor de hand een boodschap te hebben aan de buur-gemeenschappen en ook de betrokkenheid op de eigen buurt is soms niet al te groot. Om de heel begrijpelijke reden van steeds minder beschikbare vrijwilligers is men veel met de eigen organisatie bezig.

Dat het merendeel van de Utrechtse bevolking jonger is dan 55 jaar zien we niet terug in de geloofsgemeenschappen. De betrokkenheid van senioren overheerst. Zij vormen de leeftijdsgroep die veelvuldig gebruik maakt van het aanbod en een beroep doet op de parochie. Voor jongere zoekende mensen valt het niet mee om voor hen aantrekkelijke en passende plekken te vinden. We zien dat het meest gebeuren bij de allochtone gemeenschappen en bij de 'Engelse mis'.

De sfeer in onze geloofsgemeenschappen wordt vaak bepaald door zorgen over het eigen voortbestaan en het in stand houden van de activiteiten die altijd al op het programma stonden.

De krimp valt ons vaak zwaar. Hoewel we weten van onze kwetsbaarheid worden we toch regelmatig door de feitelijke omstandigheden overvallen. De uitdaging ligt erin energie, visie en volharding te vinden om ook nieuwe dingen op te pakken. We zien

dat het bepalen van prioriteiten lastig is en dat loslaten van wat niet meer wil of gaat vermeden wordt. Bij de Emmaüsgangers zou geleerd kunnen worden dat door het verdriet en de teleurstelling van de verloren zaak heen, nieuwe ruimte en inzicht gevonden kunnen worden. Soms is afsterven en loslaten nodig

Wij als pastoraal team zijn ons ervan bewust dat het in onze dagelijkse werkelijkheid lastig is om vanuit onze bezieling het christelijk geloof op eigentijdse wijze tot uitdrukking te brengen en om voor jongeren en zinzoekers een aantrekkelijke plek te zijn. Als kerk zijn we niet vanzelfsprekend de plaats waar dit gezocht wordt. Van de belangstelling die er is voor bijvoorbeeld kloosters als plekken met mensen die vertrouwd zijn met verdieping profiteren de plaatselijke gemeenschappen nauwelijks mee. En toch, her en der in de stad zien we evengoed inspirerende en hoopvolle initiatieven.

2. Onze wereld zien in het licht van Christus

2.1 Christus herkennen

Als rooms-katholieke christenen kunnen wij, geleidelijk of plotseling, Christus herkennen in ons eigen persoonlijke leven. We worden bewust dat Hij werkzaam is en de ervaring opdoen dat ons hart kan branden wanneer we Hem herkennen. Zo wordt het christelijk geloof een persoonlijke ervaring omdat Hij in mijn leven is binnengetreden. Ook door ervaringen van twijfel en verwarring, blijft de grote verwondering dat ook wanneer Hij soms uit ons blikveld geraakt, Hij ons toch niet los laat. Wij leven vanuit de innerlijke zekerheid dat Hij in ons leeft.

Als katholieken herkennen wij Hem dan ook in de gemeenschap die de katholieke kerk is. Wij herkennen hem in het gezamenlijk lezen van de Schrift, in het breken van het brood in de Eucharistie, in de sacramenten, in de levensverhalen van mensen.

Wij herkennen Christus ook elders in onze stad. In het leven van niet-katholieke christenen met wie wij ons door het doopsel in Christus verbonden en verenigd voelen. Wij herkennen Hem ook in het spreken en handelen van alle mensen van goede wil die vanuit hun geweten bijdragen aan het leven in de stad en haar wijken. Wij herkennen hem in bijzonder ook in het gelaat van de armen.

Christus gaat altijd met ons mee: Hij gaat zelfs aan ons vooruit.

2.2 Geroepen tot groei

De ervaring van de aanwezigheid van Christus geeft een dynamiek aan het geloof. Ons begrijpen van Zijn aanwezigheid in onszelf en in de werkelijkheid om ons heen, is in constante ontwikkeling en groei. In die zin is het geloof ook een weg die we gaan, zoals de pelgrims op weg naar Emmaüs die onderweg nieuwe ontdekkingen doen.

Als individuele gelovigen én als kerkgemeenschap spoort hij ons aan zorg te dragen voor het groeien van ons geestelijke leven. De gemeenschap van de kerk, in al haar diversiteit, staat ten dienste van deze groei. Vanuit de vreugde van ons hart dat brandt, willen wij werken aan gemeenschappen waar mensen de Levende Heer kunnen ontmoeten en waar iedereen zich veilig kan voelen en uitgedaagd. Een ruimte waar iedereen zich gekend, gerespecteerd en geliefd weet, en waar persoonlijke talenten kunnen worden ontwikkeld ten dienste van kerk en wereld.

Wij weten ons geroepen om die innerlijke ervaring van Christus' aanwezigheid te delen en op te wekken in de wereld om ons heen. Wanneer Christus in onszelf groeit, wanneer we Hem daartoe ruimte geven, maakt ons getuigenis het Hem mogelijk om ook elders aan het licht te komen.

Als katholieke geloofsgemeenschap in de stad Utrecht willen wij bijdragen aan de samenleving. Vanuit de overtuiging dat God de wereld liefheeft, dragen wij bij aan groei van menswaardigheid in onze samenleving en aan welzijn voor allen. Immers: 'Iedereen die liefheeft is een kind van God en kent God' (1 Joh. 4, 7). Het is vanuit die overtuiging dat wij hand in hand met onze niet-katholieke en niet-gelovige stadsgenoten willen optrekken.

2.3 Leven vanuit de doop

Vanuit de levende relatie met Christus, die steeds opnieuw gevoed en geactualiseerd wordt, worden wij herinnerd aan onze doop. Het is door de doop dat wij met Hem verenigd zijn en zo tot broeders en zusters zijn geworden en deel van het lichaam van Christus zijn geworden dat de kerk in de wereld is.

Alle gedoopten zijn “medeverantwoordelijken voor het zijn en het handelen van de Kerk”. Zij zijn niet slechts “medewerkers van de clerus” (Benedictus XVI). Binnen de geloofsgemeenschap is iedereen geroepen om vanuit zijn of haar eigen talenten en beschikbaarheid

een bijdrage te leveren aan het groeien van God's aanwezigheid in de wereld van vandaag. Priesters, diakens en pastoraal werk(st)ers hebben de roeping en opdracht, dragen de dienst en zijn verantwoordelijk “om de geestelijke en apostolische groei te bevorderen van hen die al in de parochies geëngageerd zijn: zij zijn de kern van de gemeenschap die gist is voor anderen”¹.

De christelijke traditie zegt dat het doopsel ons tot “priesters, profeten en koningen” maakt. Deze Bijbelse woorden hebben allereerst betrekking op Jezus van Nazareth. Hij is de éne hogepriester, de middelaar tussen God en de mensen (cf. Hebr. 8, 1; 1 Tim 2, 5). Hij is de profeet, de leraar, die op unieke en definitieve wijze namens en als God tot ons spreekt. Hij is de koning, als dienaar van zijn volk – en vooral voor de minsten onder hen.

Als katholieke gelovigen (zelf, samen in geloofsgemeenschappen en in de kerk) hebben wij deel aan deze drievoudige werkzaamheid van Christus in de wereld.

In ons navolgen van Jezus Christus verwijzen wij in ons bestaan in de wereld naar de relatie met God en de ontmoeting die ons als mensen geschonken wordt. De kerk is de plaats waar God verheerlijkt wordt die in de hele schepping spreekt, waar God verkondigd wordt die onze geschiedenis leidt, en waar de mensheid en de individuele mensen worden omgevormd tot dragers van Gods rijk. Als gelovigen samen met het pastoraal team zetten we ons ervoor in, in ons bidden en vieren, dit priesterlijk ambt mee te dragen.

In ons navolgen oefenen wij ons onze wereld te zien ‘door de ogen van Jezus Christus’ en alert te zijn op de tekenen van de nabijheid van het koninkrijk van God en de krachten die dat dwarsbomen. Wij weten ons gesterkt door het vertrouwen dat de wereld van gebrokenheid en strijd doorbroken is en steeds opnieuw doorbroken wordt en God redding en uitzicht geeft. Als gelovigen samen met het pastoraal team zetten we ons ervoor in, in denken, dialoog en leren,

1 Benedictus XVI, toespraak tot het kerkelijk congres van het bisdom Rome (26 mei 2009): https://w2.vatican.va/content/benedict-xvi/it/speeches/2009/may/documents/hf_ben-xvi_spe_20090526_convegno-diocesi-rm.html

elkaar te scherpen en te voeden en een profetisch élan levend te houden.

In ons navolgen zoeken wij leiding in het evangelie als de grondslag van het ware menszijn en een waarachtig menselijk samenleving. Als gelovigen samen met het pastoraal team zetten we ons ervoor in, in zorg, solidariteit en (geweldloze) strijd, tekens te stellen hoe het zou toegaan als Gods visie op ons bestaan bepalend zou zijn en Jezus Christus gids en koning zou zijn.

Deze drievoudige roeping wordt in een prachtig Engelstalig zinnetje uitgedrukt: *To love Him more dearly, to know him more clearly, to follow Him more nearly* (Hem inniger liefhebben, Hem helderder kennen, Hem naderbij volgen).

Emmaüs – Rembrandt van Rijn

3. Kerk zijn in onze wereld, onze stad - Blijf bij ons Heer

In het Emmaüsverhaal vragen de leerlingen de nog onbekende medereiziger die hen nieuwe perspectieven laat zien, bij hen te blijven. Later aan tafel herkennen zij hem als Jezus, de Heer die leeft en verrezen is. Met de herkenning verdwijnt zijn tastbare gestalte en wordt de voortgang in hun handen gelegd. De belofte van zijn aanwezigheid vergezelt hen.

3.1 kerkelijke gemeenschap in niveaus

Vanuit de gemeenschap met Christus krijgt de katholieke aanwezigheid in de stad 'georganiseerde' gestalte in de parochie die zichtbaar wordt in geloofsgemeenschappen, activiteiten en projecten. Een geloofsgemeenschap kenmerkt zich als een samengeroepen groep mensen. Zij zijn zich bewust dat zij door het doopsel delen in het drievuldig ambt van Christus: priester, koning en profeet. Als gelovigen in Utrecht zijn wij deel van Christus, volgen wij hem na, vormen zijn lichaam en zijn wij woonplaats van Zijn Geest. Christus aanwezigheid in de liturgie is theologisch en gelovig gesproken het kloppend hart van de kerk. In de praktijk van alledag krijgt dit vorm en inhoud in de gemeenschap. Ieder heeft daarvoor de talenten en kracht van God gekregen en de zekerheid dat Christus met ons meeloopt en samenbrengt in zijn Geest.

De geloofsgemeenschappen in de stad (bijeengeroepen vanuit een activiteit, spiritualiteit, rite, het bij elkaar in de buurt wonen, of rond een kerk of pastoraal steunpunt) ontmoeten, steunen en inspireren elkaar in de Utrechtse gemeenschap die wekelijks bijeenkomst voor de viering van de eucharistie. Daarnaast komt zij ook op andere momenten samen in een van de beschikbare kerken en pastorale steunpunten.

De geloofsgemeenschap zelf wordt naar wij hopen ook opgebouwd uit en versterkt door kringen van gelovigen die met elkaar met regelmaat in huiskamerverband optrekken om te bidden, te delen en

te dienen. Door het als gelovigen samen lezen van de Schrift en het overdenken ervan in wisselwerking met het dagelijks leven, het samen bidden en het omzien naar elkaar en de eigen omgeving werken deze gemeenschappen op praktische wijze de missionaire opdracht Gods liefde levende gestalte te geven uit.

In het verlangen te blijven groeien in geloof en te werken aan een samenleving in Utrecht die goed is voor mensen is het, eveneens als uitwerking van onze missionaire opdracht en met respect voor ieders bijdrage, van belang op diverse niveaus samen te werken en bondgenootschap aan te gaan met andere Utrechtse christelijke kerken. We kunnen van elkaar leren en aan elkaar van onze rijkdom schenken als in een 'uitwisseling van gaven' (H. Johannes Paulus II). Dit geldt ook voor samenwerking met alle mensen van goede wil alsook met instanties en organisaties die werken aan doelen die met de onze verwant zijn.

Het pastoraal team trekt met al de gelovigen die zich inzetten mee op en heeft als bijzondere taak 'voorop te gaan' door het wekken van inspiratie, het voorgaan in gebed, het bedienen van de sacramenten en het verzorgen van de voorbereiding daarop, het beschikbaar stellen van vakkundigheid, het troosten en bijstaan van mensen, het uit te houden als het moeilijk is, het samen zoeken naar nieuwe vormen en wegen, het verzorgen van contact tussen de gemeenschappen en het onderhouden van de band en verbondenheid met de bisschop en de wereldkerk.

3.2 Samen onze roeping beantwoorden: een profetische, priesterlijke en koninklijke gemeenschap

3.2.1 Een "profetische" gemeenschap: Christus kennen en verkondigen

'Aan de profetische taak van Christus heeft het geheiligde volk van God deel' (*Lumen Gentium* 12). Hiermee drukt het Tweede Vaticaans

concilie de overtuiging uit dat de gehele gemeenschap van gedoopten en gelovigen drager is van het evangelie. Wij sluiten ons daar bij aan. Wanneer mensen Christus hebben herkend en ontdekt in hun leven, dezelfde Christus tevens herkennen in het leven van anderen, dan ontstaat er gemeenschap. Zij leven vanuit de “Vreugde van het Evangelie”².

Alle gelovigen zijn geroepen om in hun relatie met God te groeien. Daartoe ondernemen de parochie als geheel, maar ook de lokale gemeenschappen en de huiskringen activiteiten om het mysterie van Christus' aanwezigheid aan het licht te brengen en te onderscheiden.

Alle vormen van catechese en geloofsverkondiging zijn trouw aan de Schrift en de grote traditie van de Kerk en willen tegelijkertijd ook de “tekenen van de tijd” verstaan. Catechese en geloofsvorming zijn gebaat bij veelvormigheid aan perspectieven en aanbod.

De ‘pelgrimsreis’ van het steeds dieper doorgronden van Zijn aanwezigheid wordt gevoed door de Schrift, getuigenissen van geestelijke schrijvers, kerkelijke documenten en vele rationele en culturele uitingen. Deze samen lezen (bekijken, beleven) en erover met elkaar in gesprek gaan. Ook omvat het inleidingen, lezingen, cursussen, werkdagen en conferenties, leesgroepen en gespreksgroepen, excursies en bedevaarten.

Gelovigen zijn geroepen, uitgedaagd en toegerust om van Zijn liefde te getuigen, zowel in dialoog met medegelovigen, als ook met niet-gelovige tijdgenoten

De sacramentencatechese verdient bijzondere aandacht. De sacramenten en de voorbereiding erop zijn intense onderdelen van het groeiproces van iedere afzonderlijke gelovige, mijlpalen op de pelgrimstocht van zijn of haar geloof³.

2 Cf. *Evangelii Gaudium*

3 Cf. LG 62 ?

3.2.2 Een “priesterlijke” gemeenschap: Christus liefhebben

Het persoonlijke gebed, de liturgie van de Kerk, de eucharistie en andere sacramenten, gebedsmomenten zijn uitdrukking van onze vertrouwelijkheid met Christus en ons vertrouwen op Hem. Het is ook uitdrukking van onze verbondenheid met elkaar als Lichaam van Christus. In elke vorm van bidden en vieren betreden wij de heilige ruimte, waar Hij woont. En zo scheidt Hij op zijn beurt in ons heilige ruimte, waar wij met Hem vertrouwelijk kunnen spreken of stil zijn.

De leerlingen op weg naar Emmaüs herkenden Jezus in het breken van het brood. Zo zijn ook wij geroepen om Hem te ontmoeten, en bij Hem te vertoeven.

De liturgie (in de eerste plaats natuurlijk de eucharistie) is bron en hoogtepunt van het christelijk leven. Daarin geven wij gestalte aan wie wij zijn in verbondenheid met Christus, één van hart en ziel. De liturgie is het hart van het christelijk geloof: het komt voort uit ons kennen van Christus en leidt naar het dienend handelen in de wereld.

Als katholieke geloofsgemeenschap(en) in Utrecht geven wij vorm aan onze vertrouwelijke omgang met Christus in meditatie, gebed, aanbidding en op velerlei wijze. Wij scheppen ruimte, voor diversiteit omdat Christus in al deze vormen tot ons komt, onder ons wil verblijven en tot ons wil spreken.

Het blijft belangrijk dat er, naast de kerkgebouwen en het eucharistische centrum, op verschillende plaatsen in de stad mogelijkheden blijven voor het opsteken van een kaarsje en de beschikking te hebben over pastorale steunpunten of devotie-ruimtes.

3.2.3 Een “koninklijke” gemeenschap: Christus dienen in de ander

Het zijn en handelen van christenen in de wereld van vandaag wordt uitgedaagd door de fundamentele overtuiging van het Tweede Vaticaans concilie:

“Vreugde en hoop, verdriet en angst van de mensen van vandaag, vooral van de armen en van hen die, hoe ook, te lijden hebben, zijn evenzeer de vreugde en de hoop, het verdriet en de angst van de leerlingen van Christus: er is werkelijk niets bij mensen te vinden dat geen weerklank vindt in hun hart” (*Gaudium et Spes* 1).

Het herkennen van Christus' gelaat en zijn werkelijke tegenwoordigheid in de armen verdient ook in een rijke samenleving als de onze onverdeelde aandacht. Zij wijzen ons de weg naar wat ‘zalig’ is (Matteus 5,3). Tegelijk vergeten wij de armen elders ter wereld niet. Jezus spreekt in het evangelie over de hongerigen, de dorstigen, de vreemdelingen, de naakten, de zieken en de gevangenen (Mattheüs 25, 35-36).

Naast deze concrete aandacht voor individuele noden, weten we onszelf ook medeverantwoordelijk voor de samenleving. Vanuit het katholieke sociale denken dragen wij actief bij aan welzijn voor allen. Dat kan door bewustwording en speciale activiteiten en acties met betrekking tot ethische vragen, duurzaamheidsvragen, politieke kwesties.

Zo tonen wij de Liefde van God, die “de wereld zo heeft liefgehad dat hij zijn Eniggeboren Zoon heeft geschonken” (Johannes 3, 16). Wij geven door onze diaconale en sociale inzet handen en voeten aan Gods liefde voor de wereld.

Appearance on the road to Emmaus – Carolynn Thomas Jones

4. Eerste stappen: 'Blijf bij ons Heer' in 2018/2019 (werkplan pastoraal team)

Inleiding

Het pastoraal team heeft een pastorale visie geschreven. De gedachte hierbij was en is dat de visie zich als groeimodel verder zal en moet ontwikkelen. Het kerkelijk leven laat zich tegenwoordig niet in een plan gieten met een looptijd van een paar jaar. Belangrijker is dat voor de lange termijn richting en perspectief worden geschetst en dat deze door team en gemeenschappen concrete vertaling krijgen in jaarlijkse werkplannen. Daarin kunnen pastoraal team, bestuur en geloofsgemeenschappen flexibel inzoomen op de noden van kerk, stad en wereld. Wij willen met de verschillende geloofsgemeenschappen in gesprek gaan hoe dit aan te pakken. Belangrijk uitgangspunt voor de toekomst van katholiek Utrecht is dat in de harten van de gelovigen een omslag op gang wordt gebracht: het vergroten van het besef dat wij gemeenschap zijn in Jezus Christus en dat wij leven in Zijn kracht, de Heilige Geest op wie wij mogen vertrouwen en tot wie wij mogen bidden 'Blijf bij ons'. Het gaat erom Christus' spreken en handelen ons meer eigen te maken in òns spreken en handelen, en in de keuzes die we (moeten) maken. Als stip op de horizon zetten we het jaar 2025. Dat mag het jaar worden waarin we ernaar gegroeid en ontwikkeld zijn dat de geloofsgemeenschappen zich met vreugde bewust zijn van het hebben van één eucharistisch centrum voor de viering van de heilige Eucharistie en de sacramenten. En ook het jaar dat we als Katholiek Utrecht de transitie hebben gemaakt naar een netwerk van gelovigen en gemeenschappen dat roeping en talenten in daden en activiteiten van geloof gestalte geeft. Dat zal zijn in projecten met een stads-, een wijk- of buurthorizon en in acties en projecten die een nationale of internationale betrokkenheid gestalte geven. Pastorale steunpunten en huiskringen zullen plaatsen zijn waar men in tijdelijke en meer duurzame, grotere en kleine groepen bij elkaar komt voor geloofs-gesprek, geloofsverdieping en gezamenlijk gebed. Het is een uitdaging om met elkaar op weg te gaan. Dit zal tijd kosten. Het

pastoraal team wil hierin de lokale gemeenschappen voorgaan door bij de presentatie van de pastorale visie ook zijn werkplan 2018/2019 voor te leggen in de pastorale werkconferentie 14 maart 2018. Wij hopen daarbij (en alle volgende besprekingen) ook op u een beroep te mogen doen. Het pastorale team is zich bewust van zijn beperkingen. Het vraagt u daarom de toekomst van katholiek Utrecht als onze gezamenlijke opdracht te zien waarin alle gelovigen en parochianen hun geloof, talenten en kracht willen bijdragen om samen – naar ieders vermogen- aan de kerk te bouwen.

Het pastorale team neemt zich voor zelf de voortgang van de jaarlijkse werkplannen en de verdieping van de visie kritisch te volgen. Daartoe zal het team tweemaal (in het voorjaar en in het najaar) twee dagen reserveren om daar systematisch aan te werken.

4.1. Jezus Christus kennen en verkondigen

De Stadsynode030 heeft het pastoraal team aangereikt om als principe te hanteren ons meer te richten op de wereld waarin wij leven en haar te begrijpen in het licht van Christus. Dat vraagt van ons een bereidheid om een lerende houding aan te nemen naar kerk en wereld. Het programma heeft aandacht voor het ontwikkelen van geloofskennis en geloofsoverdracht in verbinding met aanboren en verdiepen van de geloofsbeleving.

Geloofsoverdracht, verdieping en sacramentencatechese

Concreet:

1. Inventariseren van het complete aanbod catechese- en verdiepingsactiviteiten en programma's en de hierin betrokken vrijwilligers.
2. Een werkconferentie organiseren met sleutelfiguren van bestaande programma's met als doel: samenwerking/samenvoeging/coördinatie van aanbod en het opstarten van een projectgroep 'Leren en leven'. Aparte

aandacht verdient de continuïteit en kwaliteit van de sacramenten-catechese.

3. Met deze projectgroep een overzichtelijk en hanteerbaar aanbod voor catechese en verdieping samenstellen.
4. Met de projectgroep verder werken aan 'duurzame vormen' om de gelovigen en geloofsgemeenschappen voeding te bieden.

4.2. Jezus Christus liefhebben

In de liturgie komt Gods volk bijeen om Hem eer en lof te brengen en verbondenheid met God en elkaar te vernieuwen. De traditie van de kerk is rijk en verscheiden. Deze traditie wordt door ons gekoesterd als een waardevol houvast in het leven van de geloofsgemeenschap.

Concreet:

1. Inventariseren van vrijwilligers en werkgroepen die actief zijn op het terrein van de liturgie.
2. Een werkconferentie organiseren om te komen tot uitgewogen en verantwoord aanbod van vieringen en tot groei in de gedachtenontwikkeling naar een focus op een beperkt aantal kerkgebouwen. Hierbij moet ook worden nagedacht over initiatieven buiten deze gebouwen. Hiertoe opstarten van een projectgroep 'Vieren en heiligen'.

4.3. Jezus Christus dienen in de ander

In diaconale en menslievende activiteiten willen gelovigen, geloofsgemeenschappen en de parochie Christus dienen in de arme en noodlijdende medemens, zowel binnen als buiten de kerk, op het persoonlijke als ook op het maatschappelijke vlak.

Concreet:

1. Inventariseren van vrijwilligers/werkgroepen die actief zijn op het terrein van de diaconie en alle velden van kerk en samenleving.
2. Een werkconferentie organiseren met belangstellende leden van de gemeenschappen om te komen tot een nieuwe opzet en

samenhang van diaconale activiteiten. Opstarten van een projectgroep 'Dienen en trouw' zijn.

3. Vanuit de eigen 'dienstbaarheid' onderzoek doen naar soortgelijke organisaties en activiteiten bij andere kerken, en zo mogelijk bij stedelijke groepen en programma's en ontwikkelen van samenwerking en bondgenootschap.
4. Projectgroep behartigt en ontwikkelt contact met PCI, initieert nieuwe en coördineert bestaande activiteiten en projecten op de terreinen van gastvrijheid, solidariteit en vrede:
Als voorbeeld noemen we het project Vastenactie met bisschop Mirkis in Kirkuk (Irak).

4.4. Aan de vrede van Jezus Christus bouwen: huiskring

Leven in navolging van Christus heeft in de RK- kerk vorm en inhoud gekregen binnen de grenzen van een parochie. Met de teruggang en verandering op allerlei terreinen van het traditionele parochielevens is de noodzaak om Christus na te volgen niet gewijzigd. Wat wij wel constateren is dat de wijze waarop dit in de toekomst gestalte zal krijgen niet meer kan volgens alleen die traditionele weg. We willen onderzoeken of wij kunnen starten met het opbouwen van huiskringen. Zo'n kring is een groep waar je bij hoort en waar de mogelijkheid wordt geboden geestelijk te groeien. Een groep van broeders en zusters die regelmatig bij elkaar komt en met wie je het geloof kunt delen en verdiepen in relatie tot het leven van alle dag. Een huiskring kan verschillende vormen aannemen. De ene kring legt zich bijvoorbeeld vooral toe op lezen de H. Schrift en geloofsgesprek, terwijl een andere kring zich veel meer richt op de Christelijke verantwoordelijkheid in de samenleving. Kortom de kringen kunnen zelfstandig groeien in identiteit. Rode draad is: de navolging van Christus.

Concreet:

1. Nadere bestudering van het principe van huiskringen (literatuurstudie, bezoeken van en spreken met bestaande huiskringen).

2. Formuleren van een stappenplan om te komen tot de start van huiskring(en) voor RK-Utrecht.
3. Benaderen van mogelijk geïnteresseerden en van start gaan.

4.5. Voor verbondenheid in Jezus Christus zorgen

De bestuurlijke herschikking in de samenwerkende parochies en de daarbij horende geloofsgemeenschappen brengt drie 'culturen' bij elkaar die nog maar kort geleden tot stand kwamen.

Communicatielijnen lopen anders, procedures zijn niet meer helemaal zoals men nèt gewend was en men moet zich verstaan met onbekende gezichten.

Het pastoraal team en het bestuur in personele unie wordt door de gemeenschappen niet zomaar gekend en vertrouwd. Er is op allerlei wijze behoefte aan voortgaande ontmoeting en bekend raken met elkaars geschiedenis, gewoontes en inspiratie om met en aan elkaar wat te hebben. En ook het vertrouwd raken met de pastorale visie en de uitwerking daarvan voor de eigen plaats en gemeenschap vraagt om aandacht.

Concreet:

1. Het pastoraal team biedt (in samenwerking met Parochiebestuur) een ontmoetingsbezoek aan de geloofsgemeenschappen aan waarin de pastorale visie in het gesprek centraal staat.
2. Bestuur en team organiseren tweemaal per jaar een werkconferentie voor de leden van de gemeenschapsberaden waarin de ontwikkelingen worden doorgenomen en de stand van de werkplannen worden uitgewisseld.
3. Organiseren van ontmoetings- en inspiratiebijeenkomsten gericht op individuele of groepen vrijwilligers. Inhoudelijke versterking en inspiratie (Blijf bij ons Heer) gaan hand in hand met ontmoeting van 'collega's' en zoeken naar nieuwe en realiseerbare vormgeving van wat wij belangrijk vinden in de geloofsgemeenschap/parochie.

4. Uitbouw van Tussentijds Magazine als communicatiemedium binnen de parochies en tussen de geloofsgemeenschappen en presentatie van katholiek Utrecht in en voor de stad. Zorg voor distributie.
5. Op en uitbouw van een goed bruikbare en informatieve website.

4.6 Talenten in de gemeenschap van Jezus Christus ontwikkelen

De gelovigen die zich geroepen weten zich in te zetten voor de opbouw en voortgang van de parochie en de geloofsgemeenschappen kunnen rekenen op ondersteuning en de mogelijkheid hun talenten te ontwikkelen door scholing, vorming en toerusting. Waar mogelijk zal dit 'on the job' gebeuren en zien de pastores dit ook als een onderdeel van hun taak. De aangewezen weg kan ook zijn het volgen van een cursus of training. Zo mogelijk kan de toerusting in groepsverband in de parochie worden georganiseerd. In andere gevallen wordt een individueel traject gezocht.

Road to Emmaus - Sharp